

ŠAJĀ NUMURĀ:

- Žurnāla "Latvijas Lopkopis" janvāra numurā 2
- Tuvojas sezonas laukstrādnieku reģistrācija 2
- Ģirts Krūmiņš: ar saimnieka atbildību savā zemē 4
- LEADER sasniegumi Latvijā – 20 gadu pieredze lauku attīstībā 6
- Efektīva plānošana: kā digitāli veidot augu maiņas un mēslošanas plānu? 8
- Izmaiņas PVN piemērošanā 9
- Mājdzīvnieki dārzkopībā – neizmantotās iespējas 11
- Turpināsies bojāto egļu audžu īpašie apsaimniekošanas nosacījumi 12
- Kūtmēslu krātuves – 40% ES saimniecību 13
- Baltijas reģionā – joprojām lētākā zeme 13
- Svarīgākie datumi, kurus lauku uzņēmējs nedrīkst aizmirst 2025. gada martā 14
- Latvijas medus ir pats labākais! 15
- Lauksaimnieki un mežsaimnieki var pieteikties inovāciju īstenošanai 16

Latvijas delegācijas pārstāvji ar Latvijas stenda dalībniekiem "Zaļās nedēļas" atklāšanas dienā. Delegācijas sastāvā bija zemkopības ministrs Armands Krauze un viņa biroja pārstāvji, ZM valsts sekretārs Ģirts Krūmiņš, LLKC valdes priekšsēdētājs Mārtiņš Cimermanis un Lauku atbalsta dienesta direktors Andris Grundulis. Stendā, ko organizēja Agroresursu un ekonomikas institūts, izstādes atklāšanas dienā viesojās arī valdības vadītāja Evika Siliņa

AKTUALITĀTES

BERLĪNES ZAĻĀ NEDĒĻA – LATVIJA PASAULES PRODUKTŪ PARĀDĒ

Kopskaitā 16 pārtikas ražotāju šogad piedalījās Latvijas kopstendā lauksaimniecības, pārtikas un dārzkopības izstādē "Zaļā nedēļa", kas ik gadu janvārī notiek Vācijas galvaspilsētā Berlīnē. Šis ir viens no pasaulē lielākajiem forumiem, kas šogad uzņēma nozares līderus no vairāk nekā 60 valstīm, tostarp arī no Latvijas – izstādē bija gan zemkopības ministrs Armands Krauze, gan premjerministre Evika Siliņa.

Izstādes desmit dienās no 17. līdz 26. janvārim to apmeklēja vairāk nekā 310 000 apmeklētāju, kas salīdzinājumā ar pērnā gadu esot par 13% vairāk. Apmeklētāju vidū pārsvarā vietējie – vācieši, kas ēda, dzēra, baudīja dārzkopības jaunumus un zirgu parādes. Atgādināšu,

ka atšķirībā no citiem gadiem, kad izstādes apmeklētājus priedēja arī dažādu šķirņu liellopi, kazas, aitas un citi pāmadži, šogad viņu nebija. Nedēļu pirms izstādes atklāšanas Brandenburgas pavalstī, tajā pašā,

kur atrodas arī Berlīne, kādā nelielā fermā ūdensbifeļiem atklāja ārkārtīgi bīstamo mutes un nagu sērgu. Līdz ar to dzīvnieku aploki bija gandrīz tukši – pusi aizņēma zirgi, otru pusi – plastmasas govīs. ▶ 3. lpp.

Izstādē bija iespēja izmēģināt govju slaukšanas procesu, kas īpaši interesēja bērnus

Līdzfinansē
Eiropas Savienība

AKTUALITĀTES

ŽURNĀLA "LATVIJAS LOPKOPIS" JANVĀRA NUMURĀ

Žurnāla janvāra izdevumā – lielā intervija ar Zemkopības ministrijas valsts sekretāru Ģirtu Krūmiņu par zemkopības nozares pārvaldību un šī gada galvenajiem uzdevumiem.

“Mums katram jābūt saimniekam savā vietā un savā zemē. Saimniekam ar lielo burtu,” saka Ģ. Krūmiņš, uzsvērot, ka viņa mērķis ir strādāt Latvijas izaugsmei. Šī gada lielākie uzdevumi ir birokrātijas mazināšana nozarē, darbaspēka pieejamības jautājums, sapratīga pieeja “zaļo” prasību ieviešanā, kā arī darbs pie pārtikas cenu mazināšanas.

Kādi ir 2025. gada jaunumi darbaspēka nodokļu piemērošanā, skaidro LLKC Grāmatvedības un finanšu nodaļas vadītāja Linda Puriņa. Turpat arī skaidrojums par izmaiņām PVN piemērošanā.

Saimnieku pieredzes rubrikā piedāvājam žurnālistes Ilzes Rūtenbergas-Bērziņas interviju ar Latvijā vienu no lielākajiem cūkaudzēšanas uzņēmumiem SIA “PF Vecauce” valdes priekšsēdētāju Kristapu Melbārdi.

Kuri pēc pārraudzības rezultātiem ir Latvijā ražīgākie piena ganāmpulki, informē LLKC Lopkopības nodaļas vadītāja un žurnāla nozaru redaktore Silvija Dreijere. Kā allaž, ražīgākie ganāmpulki

Latvijā atrodas Vidzemē – 52% no 50 ražīgākajām piensaimniecībām.

Kāds ir ieguvums, guļvietu pakaisīšanai izmantojot pelnus, raksta LLKC lopkopības konsultante Laila Plīta.

Par vides apstākļu ietekmi uz vaislas teļu elpceļu veselību informē veterinārārsts Dainis Arbidāns.

Gaļas liellopu audzētājiem lietderīgs būs LLKC Lopkopības kompetenču centra vadītājas Anitas Siliņas raksts par to, kā gaļas liellopu audzēšana veicina bioloģisko daudzveidību. Turpat arī raksts par to, kā Ainārs Tiļļa Saldus novada Remtes pagastā attīsta gaļas liellopu audzēšanu ar dabai draudzīgām metodēm.

Aitkopjiem iesakām Silvijas Dreijeres rakstu par iespējām parazitū kontrolē bioloģiskajā aitkopībā.

Kas jāzina par dējējvistu ēdināšanu ziemas periodā, skaidro Apvienotās putnkopības asociācijas pārstāve Anna Ērliha.

Zirgu rubrikā žurnāliste Dace Milere iepazīstina ar veterinārārsta asistenti Ingu Kiopi, kura nesēn kļuvusi par zemnieku saimniecības “Druvas” īpašnieci Jēkabpils novadā, kopā ar ģimeni izveidojusi novietni, kurā mīt 23 zirgi, sākusi zirgu selekciju un šogad gaida ganāmpulkā ierodamies sešus

kumeļus. Turpat arī informācija, ka pērnā gada beigās, papildinot Latvijas siltasiņu braucamā tipa vaislas sastāvu, sertificēti četri jauni vaislas ērzeļi.

Kā ierasts, žurnālā nozares ziņas no Latvijas un ārzemēm, labas veselības uzturēšanas padomi, saimnieku aptauja, recepte un anekdotes.

Atgādinām, ka žurnālu “Latvijas Lopkopis” iespējams abonēt VAS “Latvijas Pasts” pasta nodaļās visā Latvijā, abonēšanas indekss – 2044, pasūtīšanu iespējams veikt arī elektroniski “Latvijas Pasts” mājaslapas elektroniskās abonēšanas sadaļā: https://abone.lv/lv/latvijas_preses_izdevumi/zurnali/2044/2025_gads/

Žurnālu var iegādāties arī Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrā Ozolniekos.

Iveta Tomšone, LLKC Apgāda vadītāja

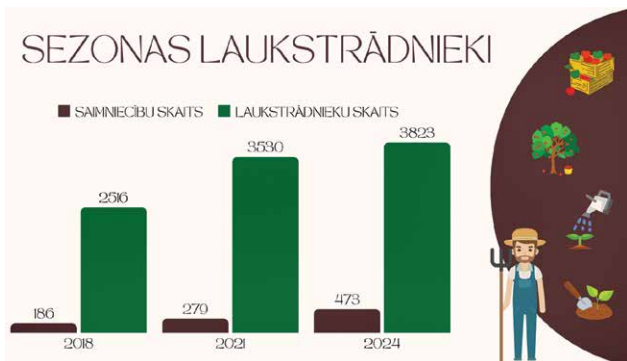
DARBASPĒKS

TUVOJAS SEZONAS LAUKSTRĀDNIĒKU REĢISTRĀCIJA

Arī šogad saimniecības no 1. aprīļa varēs reģistrēt sezonas laukstrādniekus. Kāda situācija vērota aizvadītajā gadā, izmantojot vienkāršotu darbinieku uzskaiti?

No 2024. gada 1. aprīļa līdz 30. novembrim norisinājās kārtējā sezona, kad LAD Elektroniskajā pieteikšanās sistēmā darba devēji varēja veikt sezonas laukstrādnieku reģistrāciju. Saimniecības, kas darbojas augļkopības un dārzeņkopības nozarē, kā arī nodarbina laukstrādniekus sezonas rakstura darbos un akmeņu lasīšanas darbos sējumu, stādījumu vai zālāju platībās, izmantoja šo sistēmu vienkāršotai darbinieku uzskaitē.

Salīdzinājumā ar 2023. gadu 2024. gadā reģistrēto sezonas laukstrādnieku skaits pieauga par 22% un saimniecību skaits par 16,5%. Pagājušās sezonas darbos aktīvi piedalījās 3823 cilvēki. Sezonas laikā kopumā 473 saimniecības nodarbināja laukstrādniekus visos Latvijas reģionos. Zemgales un Ziemeļvidzemes reģioni saglabāja nemainīgu līdera pozīciju visvairāk nodarbināto laukstrādnieku skaita ziņā, attiecīgi 110 un 103 saimniecības.

Reģistrāciju saimniecības veic, izmantojot LAD mobilo lietotni, kur iespējams iegūt arī aktuālo informāciju par saimniecībā jau esošajiem sezonas laukstrādniekiem, veikt datu labojumus, reģistrēt jaunus sezonas laukstrādniekus un aplūkot darbinieku paveikto. Detalizēta informācija par sezonas laukstrādnieku reģistrācijas moduli ir pieejama dienesta tīmekļa vietnē sadaļā “Sezonas laukstrādnieki”

LAD informācija

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

Daļa no Latvijas ražotāju produktiem Latvijas stendā

Latvijas stendā arī tradicionālie zirņi un desīņas

Viena no plašāk pārstāvētajām kategorijām izstādē ir siers - attēlā Vācijas Alpu reģiona Kemptenas siera piedāvājums

Vienā no izstādes dienām goda tika celta maize visdažādākajās formās

► 1. lpp. Lauksaimniecībai jābūt biznesam

“Zaļā nedēļa” nav parasta izstāde. Šis ir viens no retajiem pasākumiem, kur ik gadu pulcējas augsta ranga politiķi, tostarp jaunais ES lauksaimniecības komisārs Kristofs Hansens, arī biznesa un nevalstisko organizāciju vadītāji. Politiku, ekonomikas, zinātnes un plašsaziņas līdzekļu līderu dienaskārtībā bija iekļauti tādi aktuāli jautājumi kā globālā nodrošinātība ar pārtiku, ilgtspējīga lauksaimniecība, inovatīvas tehnoloģijas un jaunākās pārtikas tendences.

Politiskās tēmas izstādes pirmajās dienās bija visu mediju virsrakstos. Tam bija divi iemesli – ES komisārs Hansens un tuvojošās vēlēšanas Vācijā, kas paredzētas februāra otrajā pusē. Līdz ar komisāru Hansenu lauksaimniekiem pavīd jaunas cerības, ka ES iepriekš nosprausto zaļo kursu tomēr nedaudz piebremzēs un uz saimniekošanu lūkosies daudz pragmatiskāk. “Lauksaimniecībā ir daudz izaicinājumu – lauksaimnieki ir pamats sabiedrības nodrošinājumam ar pārtiku, vienlaikus redzam, ka jaunajai paaudzei šī nozare nav interesanta. Kādēļ? Ieņēmumi, ko zemnieki iegūst par savu darbu, nav pietiekami. Lauk-

saimniecībai ir jābūt labam biznesa modelim, to ir jāatbrīvo no birokrātijas un jānodrošina ar labām cenām,” tā “Zaļās nedēļas” atklāšanas preses konferencē teica komisārs Hansens. Vaicāts, kā tad ar zaļo kursu un dabas sargāšanu? Komisārs atbild – zemnieki ir pirmie, kuri izjūt klimata pārmaiņas un tas tieši ietekmē viņu saimniekošanu, bet lauksaimnieki nedrīkst būt vienīgie, kuri par to maksā. K. Hansens: “Mums ir būtiski uzlabot zemnieku konkurētspēju un mazināt birokrātiju. To, ka lauksaimnieki spēj ražot pieprasītu augstas kvalitātes produkciju, redzam ar tirdzniecības datiem – ES šajā nozarē ir 70 miljardu pozitīva bilance. Mēs nedrīkstam to zaudēt. Mums ir stingri jākontrolē kvalitātes standarti importa produkcijai, lai, pirmkārt, zemnieki ES nejustos apdraudēti.”

Komisāra Hansena uzrunas bija zemniekiem visnotaļ iedvesmojošas, tomēr ne viens vien skeptiķis atzīst – redzēsim, kā viņam veiksies ar Briseles birokrātijas riteņa pagriešanu, kas nav ātri un vienkārši paveicams. Bet cerība ir.

Tikām Vācijas lauksaimniecības un pārtikas ministra Cema Ezdemira garās runas par zaļo kursu, Vācijas lauksaimniecības spējām utt. nopietni vairs netiek uztvertas. Šķiet, nozare gaida vēlē-

šanas un cer, ka vietā nāks cits ministrs, ar kuru veidosies produktīvs dialogs.

Latvija joprojām jūgendstilā

Latvijas stends 20 izstāžu zaļu plašajā kompleksā, kā allaž, atradās līdzās Igaunijai un Lietuvai. Turpat blakus arī Zviedrija, Somija, Norvēģija un Dānija. Tāpat kā pērn, arī šogad Latvijas stends bija ieturēts jūgendstila notis un tajā varēja atrast plašu mūsmāju ražotāju produktu klāstu. Izstādes apmeklētājus priecēja “Skrīveru saldējums”, “Kalnu medus” ar bišu produktiem, Harijs Kalējs ar dzintara un sudraba rotām, “Vitamīnu drinks” ar kvasu, “Brīvā viņņa” zivju konservi, “Rēzeknes gaļas kombināta” gaļas produkti, “Sierštelles” siers, “Rūdolfa” smēriņi un pārtika bērniem, “Melnais ķiploks” fermentētā produkcija, “Kronis” produkcija, “AN Holdings” ar medu dažādās kombinācijās, “Skrīveru pārtikas kombināts” ar konfektēm “Gotiņa”, “Latvijas balzams” tradicionālā produkcija, “Kurzemieku ražojumu” žāvētie āboli un ābolu čipsi, “Lāču” maize un grauzdiņi, “Lielezers” rudzu piparkūkas.

Neliels stends bija “Lauku ceļotājam” ar bukletiem un brošūrām par Latvijas apceļošanu. Izskatījās, ka tie-

► 5. lpp.

PERSONA

GIRTS KRŪMIŅŠ: ĀR SAIMNIEKĀ ATBILDĪBU SAVĀ ZEMĒ

Kopš aizvadītā gada septembra Zemkopības ministrijas (ZM) pirmā ierēdņa – valsts sekretāra – amatā strādā ĢIRTS KRŪMIŅŠ, kuram ir ilggadīga pieredze darbā Lauku atbalsta dienestā (LAD), pēdējos gados nodrošinot priekšzīmīgu dienesta vadību. Jaunam izaicinājumam Ģirtu pierunāja zemkopības ministra birojs pēc tam, kad amats kļuva vakants pēc iepriekšējā valsts sekretāra Raivja Kronberga aiziešanas darbā Valsts kancelejas direktora amatā. Kādi ir izaicinājumi un šī gada plāni, par to sarunā.

– Esat pavadījis ārkārtīgi intensīvu pusgadu valsts sekretāra amatā. Lai arī sistēma jums ir zināma, kādi ir pirmie secinājumi par Zemkopības ministrijas darbu, kas uzlabojams, maināms?

– Kad darba piedāvājumu pieņēmu, šķita ka pārzinu 60% nozares un zinu, kas tajā notiek. Tagad varu teikt, ka saprotu labi ja 40% – saimniecība, kas valsts sekretāram jāpārtrauga, ir milzīga. Tās ir visas nozares valsts kapitālsabiedrības, tajā skaitā valstī otra lielākā – “Latvijas valsts meži”, arī finanšu institūcija “Altum”, Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs, ZM Nekustamie īpašumi un vēl citas.

Laukums ir liels un nozīmīgs, ar lieliem izaicinājumiem. Viens no tiem ir pārtikas nodrošinājums, kas ir viens no drošības garantiem, otrs izaicinājums ir pārtikas cenas, piegāžu drošība. Zinām, ka mēs Latvijā nesaražojam visu pārtiku tādos apjomos, kā mums nepieciešams. Mums jāgādā, lai to spējam un nebūtu atkarīgi pat no tuvējiem kaimiņiem.

Uzskatu, ka jāstrādā ir vienoti un roku rokā jāiet uz kopīgu mērķi.

– Kāds ir mērķis?

– Latvijas izaugsme. Mums katram jābūt saimniekam savā vietā un savā zemē. Saimniekam ar lielo burtu.

Redzu, ka valsts pārvalde ir atrāvusies no reālās dzīves un darba laukos, domājot, ka mēs Rīgā zinām labāk. Nē, mēs nezīnām labāk. Mēs labāk zinām, kā runāt ar Briseli, bet mēs ne tik labi zinām, kā notiek reāls darbs uz vietas, laukos. Lai labāk prastu runāt ar Briseli, mums vairāk jābrauc pie cilvēkiem uz laukiem.

ĢIRTS KRŪMIŅŠ

- ZM valsts sekretārs (kopš 15.08.2024.);
- Padomes priekšsēdētājas vietnieks, Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitātē (kopš 2022. gada aprīļa);
- LAD, direktors (2019–2024);
- LAD, direktora vietnieks (2007–2019);
- LAD, ES Tiešo maksājumu departamenta direktors (2005–2007);
- LAD, ES Tiešo maksājumu departamenta vecākais referents, daļas vadītājs, departamenta direktora vietnieks (2002–2005);
- ZM, Lauku attīstības departamenta vecākais referents (2001–2002);
- leguvis ekonomikas maģistra grādu uzņēmējdarbībā Latvijas Lauksaimniecība universitātē (2005).

Mans mērķis ir vairāk doties pie uzņēmējiem, zemniekiem, runāt ar viņiem, kopā domāt, lai mums visiem būtu labāk.

Vēl par atšķirīgo? Jo augstāk tu kāp, jo tālāk esi no realitātes. Tas cīņiņš par vārdiem, kas būs ierakstīti MK noteikumos, likumos... Reizēm šķiet, ka likumus rakstām tiem dažiem darvas pilieniem – dažiem negodīgajiem, tādējādi sabojājot dzīvi tiem 90 un vairāk procentiem godīgo. Manuprāt, likumi un noteikumi jāraksta priekš godīgajiem, bet pret tiem, kas nepakļaujas, jābūt skarbai pieejai.

Darbs pie efektivitātes un birokrātiskā sloga mazināšanas ir mans 2025. gada lielais uzdevums. Es tiešām prasīšu katram darbiniekam, katrai iestādei, departamentam un nodaļai pierādīt, kāds labums ir no viņu darba, kāds ir ieguvums nozarei.

– Pēdējā laikā aizvien skaļāk dzirdams par sliktu ekonomisko situāciju graudaudzētāju saimniecībās. Zemo cenu un zemās ražas dēļ, ko raistīja sliktie laikapstākļi, kā arī lielās kredītsaistības dažas saimniecības bīstami tuvinājušas maksātnespējai. Vai un ko valsts var palīdzēt?

– Pēdējie gadi graudkopībai nav bijuši viegli. Skarbie klimatiskie apstākļi visvairāk skāra graudkopjus vairākos reģionos. Ir jādodomā par risku diversifikāciju, arī par apdrošināšanu, kam no valsts katru gadu aizvien vairāk tiek paredzēti atbalsta līdzekļi. Klimata pārmaiņas notiek, tādēļ risku vadīšanai bez apdrošināšanas neiztikt. Apdrošināšanas mērķis nav ieguldīt naudu ar mērķi dabūt to pašu vai nedaudz vairāk atpakaļ. Apdrošināšana ir par to, lai tu vari naktī mierīgi gulēt.

– Tieši pirms gada Latvijas lauksaimnieki, pievienojoties vairāku ES valstu lauksaimniekiem, izvirzīja savas prasības nozares politikas veidotājiem, sākot no Krievijas graudu importa aizliegšanas līdz pat prasībām mazināt birokrātisko slogu un mainīt zaļā kursa nelōģiskos kāzus. Vai var teikt, ka izdarīts viss, lai lauksaimniekiem būtu vieglāk strādāt?

– Traktori daudz ES valstu ielās un uz ceļiem savu izdarīja. Ātri reaģēja Eiropas Komisija, izlemjot par vairāku prasību atcelšanu un mīkstināšanu. Arī pie mums ministrijā daudzas lietas tika mainītas. Piemēram, prasība pēc fotoattēliem – tos zemnieks var glabāt arī

savās ierīcēs, jāiesūta tikai 10% attēlu, pārējo skatāmies, ejot fiziskajās pārbaudēs. No visām prasībām 70% ministrija sakārtoja atbilstoši zemnieku vēlmēm. Ir lietas, kas vēl veicamas šogad, tiesa, jāreķinās, ka prasības, kas nākušas no ES, var mainīt, saskaņojot ar ES.

– **Pēdējā gada laikā, līdz ar centriski labējo spēku ietekmes palielināšanos pēc Eiropas Parlamenta vēlēšanām, ES iezīmējusies poliskās retorikas maiņa par sliktu kreiso virzītājam zaļā darījuma ideoloģijai. Vai ir manāmas kādas izmaiņas ikdienas darbā ar EK?**

– Nedomāju, ka zaļajam kursam tiks norauts stopkrāns. Dažādas zaļās prasības jau tiek nostiprinātas biznesa vidē – mazumtirdzniecības ķēdes izstrādā savus sertifikātus, balstoties uz videi draudzīgas saimniekošanas pamatelementiem, klimatneitralitātes programmas ievieš arī pārstrādes uzņēmumi. Ierobežojumi, ko var saukt par nodevām dabai – cik daudz drīkst mēsot, kā apkarot kaitēkļus un nezāles, darīt citas lietas – noteikti būs aktuālas. Tiesa, temps, kādā zaļais kurss tiks īstenots, noteikti nebūs tik straujš, kā sākotnēji iecerēts. Lai kā mums gribētos dzīvot paredzamos laikapstākļos, tomēr jāreķinās, ka klimats mainās. Līdz ar to mums jādomā, kā strādāt saudzīgāk dabai, kā mainīt ikdienas ieradumus.

Vienlaikus mums nav pamata būt pionieriem visu prasību ievērošanā. Mums jābūt ar veselu saprātu un racionālu pieeju, lai mums šeit būtu pēc iespējas labāk – vairāk varētu ražot, nopelnīt un labāk dzīvot.

– **Zemkopības un ekonomikas ministri teju katru dienu publiski runā par nepieciešamību mazināt pārtikas cenas. Kā brīvās ekonomikas apstākļos to izdarīt, jo īpaši, ja lielle mazumtirdzniecības tīkli nav ar Latvijas kapitāla piederību?**

– Ir valstis, kas nosaka piecenojumu pirmās nepieciešamības precēm vai arī nosaka samazinātu PVN. Šobrīd notiek intensīvs darbs pie negodīgas tirdzniecības prakses mazināšanas. Risinājumi ir dažādi. Konkurences padome konstatēja faktu par atšķirīgo piecenojuma līmeni, un tai jābūt proaktīvai, izmantojot instrumentus šī jautājuma risināšanai. Savukārt mums ir instruments vairāk kontrolēt kvalitāti attiecīgajiem importa pārtikas produktiem. **LU**

Iveta Tomšone, LLKC Apgāda vadītāja

► 3. lpp.

ši šis stands bija viens no populārākajiem – bukleti un kartes ātri vien no tā pazuda. Atliek vien gaidīt ceļotāju pieplūdumu no Vācijas. Atsevišķās izstādes dienās stendā darbojās arī mākslinieks, kura pakalpojums – apmeklētāja portrets uz jūgendstila fona – bija samērā iecienīts.

Ja pērn stendā pamatā darbojās algoti darbinieki, kuri deva degustēt un pārdeva ražotāju produkciju, tad šogad stendā viņus papildināja arī daži ražotāji, radot darbīgāku tirgus gaisotni. Tomēr diskusija par to, vai Rīgas jūgendis ir lauksaimniecības izstādei piemērotākais stils, starp Latvijas ražotājiem, kas iepriekš mēdza izstādē piedalīties, joprojām notiek. No vienas puses – skaisti, no otras – Latvijai ir arī skaistas un vāciešu mentalitātei tīkamas lauku ainavas, ko būtu vērts parādīt.

Jāatzīmē, ka šogad pirmo reizi izstādei, tajā skaitā Latvijas stendam, uzmanība tika pievērsta arī valdības līmenī – stendu apmeklēja premjerministre Evika Siliņa, kuru uzņēma zemkopības ministrs Armands Krauze. Abas amatpersonas aprunājās ar ražotājiem un nodegustēja piedāvātos labumus. Savukārt ES komisārs Hansens un Vācijas lauksaimniecības un pārtikas ministrs Ezdemirs, Berlīnes valdības birģermeistars Kajs Vegners, Vācijas Zemnieku savienības prezidents Joahims Rukvīds, Vācijas Pārtikas rūpniecības savienības priekšsēdētājs Dr. Kristians fon Bētihers un Berlīnes Meses valdes priekšsēdētājs Dr. Mario Tobiasss Latvijas stendā ieradās izstādes atklāšanas dienā tradicionālās apgaitas laikā. Pagaršojuši piedāvātos labumus, secināja, ka balzams ir ļoti stiprs dzēriens, bet mandeļu cepumi ļoti gardi.

Izstādes raibumi

Tie, kuri uz “Zaļo nedēļu” dodas jau vairākus gadus pēc kārtas, būs pamatījuši, ka tā kļuvusi nedaudz mazāka, bet līdz ar to vieglāk izstaigājama un izbaudāma. Kā ziņo izstādes organizētājs “Messe Berlin”, izstādē kopumā bija 800 ēdienu stendi, notika dažādas praktiskas meistarklases un teju katrā hallē bija stendi ar izklaidejošu un muzikālu skatuves programmu.

Tā kā šis ir gadatirgus, akurāti vienmēr tiek saskaitīti ekonomiskie ieguvumi tās dalībniekiem. Tad nu, lūk, sarēķināts, ka vidēji katrs izstādes apmeklētājs iztērēja 160 eiro. Lai arī Vācijā notiek diskusijas par pārtikas cenām, izstādē tas nebija īpaši manāms – ēdienu paraudzīņu cenas īpaši nav augušas, lielāku vai mazāku miniporciju varēja iegādāties, sākot no 1 eiro. Standarta cena – 2 līdz 3 eiro.

Tomēr jāreķinās, ka veikalu cenas te neatrast – valstis un uzņēmumi, kas piedalās izstādēs, pārsvarā vietu dod mazajiem pārtikas ražotājiem un mājražotājiem. Kā zināms, viņu produkcija ne tikai pie mums, bet arī citur Eiropā nav lēta, bet tomēr ir nedaudz lētāka nekā ikdienā viņu zemēs. Ja, piemēram, Itālijā 8 mēnešus izturētu cieto sieru zem 25 eiro kg nopirkt grūti, tad te to varēja iegādāties arī par 15 līdz 30 eiro, atkarībā no pārdevēja labvēlības. Tāpat arī zemākas kā veikalā bija Šveices siera un šokolādes, angļu saldumu, franču sieru, austeru un citu labumu cenas. Bet var arī iekrist lielākos tēriņos, nepainte-resējoties, vai nosauktā cena ir par 100 gramiem vai kilogramu. Vienlaikus šī ir tā vieta, kur iepazīt nezināmo, lai ko tas maksātu – sākot no Taizemes augļiem džekfruita un karaliskā mango līdz pat krokodila steikiem. **LU**

Iveta Tomšone, LLKC Apgāda vadītāja

Bavārija - tas ir arī alus

LEADER

LEADER SASNIEGUMI LATVIJĀ – 20 GADU PIEREDZE LAUKU ATTĪSTĪBĀ

Latvijā LEADER pieeja ir ļāvusi īstenot vairāk nekā 10 tūkstošus projektu, no kuriem daudzi ir snieguši būtisku ieguldījumu vietējās ekonomikas stiprināšanā. 20 gadu laikā projektos ieguldīti 144,3 miljoni eiro, un ir radītas vairāk nekā 1000 jaunas darbavietas. Projekti aptver dažādas nozares – sākot no lauksaimniecības produktu pārstrādes un amatniecības līdz tūrismam un sociāliem pakalpojumiem.

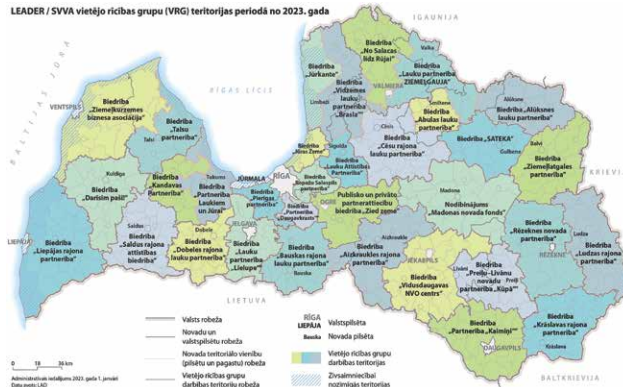
Pagājušā gada nogalē notika konference iedvesmai, kuras centrā bija LEADER pieejas loma Latvijas lauku teritoriju attīstībā pēdējo 20 gadu laikā, iezīmējot gan līdzšinējos sasniegumus, gan nākotnes izaicinājumus. Konferenci Valsts KLP tīkla pasākumu ietvaros organizēja Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs sadarbībā ar vietējām rīcības grupām un biedrību “Latvijas Lauku forums”.

Vairākos “Lauku Lapa” izdevumos iepriekš rakstījām par LEADER pieeju, skaidrojot tās būtību un citu aktuālu informāciju. Šajā rakstā vairāk pievērsīsimies Zemkopības ministrijas Lauku attīstības atbalsta departamenta direktores **Lienes Jansones** apkopotajai informācijai, atskatoties uz LEADER ieviešanas sasniegumiem Latvijā.

LEADER vīzija ir ar dzīvi apmierināts cilvēks laukos, kas spēj realizēt savas ekonomiskās un sociālās vajadzības pēc iespējas tuvāk dzīvesvietai. Atšķirībā no tradicionālās – lejupējās – pieejas Eiropas Savienības fondu pārvaldībā LEADER/SVVA (SVVA – sabiedrības virzītas vietējas attīstības) pieejas pamatprincips ir “no apakšas uz augšu”, kas dod iespēju iniciatīvu uzņemties vietējiem iedzīvotājiem.

LEADER instruments dod iespēju vietējiem iedzīvotājiem pašiem izlemēt, kas viņiem ir svarīgs un vajadzīgs un ko viņi vēlas īstenot un sasniegt. Tas ir atbalsts lauku kopienu ilgtspējīgām vietējām iniciatīvām, attīstot un uzlabojot ekonomisko un sociālo situāciju laukos, veidojot ērtu vidi dzīvošanai, uzņēmējdarbībai un lauku teritoriju attīstībai.

Jāatzīmē, ka LEADER nav tikai stāsts par finansējumu, tas ir stāsts par ticību, ka tieši lauku teritoriju iedzīvo-

VRG aktīvizācijas pasākumus 2014.–2022. g. periodā apmeklejuši vairāk nekā 24 000 dalībnieki, tostarp uzņēmēji, NVO, pašvaldību pārstāvji

INTERESANTI FAKTI:

- Lielākais finansējums stratēģijai – 2,68 milj. eiro.
- Mazākais finansējums stratēģijai – 0,3 milj. eiro.
- Lielākā VRG (pēc iedzīvotāju skaita) – 57 718 iedzīvotāju.
- Mazākā VRG – 11 768 iedzīvotāju.
- * Lielākā VRG (pēc platības) – 3591 km².
- Mazākā VRG – 444 km².
- Vistuvākā VRG no Rīgas atrodas 18 km attālumā.
- Vistālākā VRG no Rīgas atrodas 232 km attālumā.

tāji ir galvenie virzītāji savu teritoriju attīstībā, īstenojot savas idejas un papildot sapņus.

LEADER instrumenta īstenošana cieši saistīta ar dažādajiem izaicinājumiem, ar kuriem lauku teritoriju iedzīvotāji ik dienas sastopas savās teritorijās:

- Infrastruktūra un savienotība,
- Iedzīvotāju skaita samazināšanās,
- Paaudžu nomaīņa,
- Labi atalgotu darbavietu trūkums,
- Zemāka uzņēmējdarbības aktivitāte,
- Pakalpojumu pieejamība.

Ņemot vērā teritoriju atšķirības un specifiku, reaģējot uz izaicinājumiem, arvien nozīmīgāka ir LEADER/SVVA pieejas īstenošana lauku problēmu risināšanā.

Jāpiemin, ka LEADER tulkojumā no franču valodas nozīmē “mērķtiecīgas un koordinētas rīcības lauku ekonomikas attīstībai” un šīs pieejas īstenošanā, elastīgi reaģējot uz vajadzībām, jāievēro 7 LEADER pazīmes un priekšrocības:

Stratēģijas izstrāde un īstenoša-

na no apakšas uz augšu – vietējie pieejas īstenoņi izstrādā stratēģiju un izvēlas īstenojamās darbības.

Publiskā un privātā partnerība: vietējās rīcības grupas – VRG ir sabalansēta grupa, kas ietver valsts un privātā sektora dalībniekus, kas var mobilizēt visas pieejamās prasmes un resursus.

Jauninājumi/inovācija – LEADER var būt nozīmīga loma, veicinot jaunas novatoriskas pieejas lauku teritoriju attīstībai.

Tiklošanās – sasniegumu, pieredzes un zināšanu apmaiņa iedzīvotājiem, organizācijām un iestādēm vietējā, reģionālā, valsts un Eiropas līmenī.

Sadarbība – uzņemas kopīgu projektu ar citu VRG, kas izmanto līdzīgu pieeju citā reģionā, valstī.

Vietēja attīstības stratēģija konkrētā teritorijā – aktivitātes notiek mazā, viendabīgā, sociāli vienotā teritorijā. Vietējās attīstības stratēģija – uz vietējām vajadzībām balstīts vietējās attīstības dokuments, kura sagatavošanā liela nozīme ir sabiedrības iesaistei, lai kopīgi mērķtiecīgi virzītos uz attīstību.

Integrētas un daudznozaru darbības – nav noteikta konkrēta nozare, tāpēc LEADER stratēģijai jābūt daudznozaru.

Šo principu īstenošana praksē nozīmē to, ka vietējo stratēģiju izstrādē un pasākumos piedalās reāli cilvēki.

Ļoti svarīga loma LEADER instrumenta īstenošanā, meklējot risinājumus dažādiem izaicinājumiem, ir partnerībai – vietējām rīcības grupām (VRG), kas ir atbildīgas par procesa virzīšanu vietējā teritorijā. Šajā plānošanas periodā savas teritorijas vietējās attīstības stratēģijas katra savā teritorijā īsteno 33 vietējās rīcības grupas. Interesanti, ka 15 no tām savu vietējās attīstības stratēģiju īsteno-

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

jušas jau 4 plānošanas periodus (~18 gadus), 17 – trīs plānošanas periodus (~16 gadus), savukārt viena VRG vietējās atfistības stratēģiju īsteno pirmo reizi.

Noteikti jāuzsver vietējo rīcības grupu devums LEADER pieejas īstenošanā savā teritorijā, kurām ir bijusi liela loma tieši vietējo iedzīvotāju aktivizēšanā, jo, “lai cilvēku iedrošinātu, ar viņu ir jāiet un jārunā, jāpārliecina, ka tu to vari, tava ideja izdosies un tu to arī īstenoši”, uzsver L. Jansone.

VRG darbības teritorijās dzīvo 47% Latvijas iedzīvotāju. Jāpiemin, ka VRG darbības teritorijas ir savstarpēji atšķirīgas un nesalīdzināmas. VRG katra savā teritorijā sastopas ar atšķirīgiem izaicinājumiem. Ja, piemēram, Krāslavā izaicinājums ir Krievijas robežas tuvums, kas vietējiem iedzīvotājiem dod bailu sajūtu un ir jādāmā, kā noturēt vietējos iedzīvotājus, tad Liepājā savukārt ir piejūras teritorijas, ostas, kas ir pilnīgi cits fokuss, ar atšķirīgiem izaicinājumiem.

Kā stiprināt LEADER pieejas īstenošanu lauku teritorijās?

Savā prezentācijā L. Jansone atzīmēja, ka ir svarīgi savstarpēji diskutēt un meklēt risinājumus, kā stiprināt VRG un lauku kopienas, lai nākotnē būtu spēcīgas lauku teritorijas. “Mums ir pieejams finansējums, bet mums trūkst konkrētības, spējas skaidri saprast virzību un mērķi, ko mēs vēlamies sasniegt”, vērtē L. Jansone.

LEADER var būt kā katalizators teritoriju problēmu risināšanai, bet ar LEADER/SVVA atbalstu vien nevar atrisināt visas problēmas un nodrošināt visas vietējās vajadzības lauku teritorijā. Nevar panākt, lai iedzīvotāju skaits lauku teritorijās nesamazinātos, nevar panākt pilnīgu pakalpojumu un infrastruktūras

pieejamību, bet tas tomēr ir kaut kāds finansējums lauku teritoriju dzīvotspējas veicināšanai. **Lai ar LEADER instrumentu mēs spētu vēl labāk reaģēt uz lauku teritoriju izaicinājumiem, nepieciešams plašāks skatījums, piesaistot arī citu fondu finansējumu.**

Ko LEADER sniedz lauku iedzīvotājiem?

- Iespēju attīstīt uzņēmējdarbību, radīt jaunus produktus un pakalpojumus.
- Jaunu skatījumu uz lauku dzīves apstākļiem un iespējām un iespēju veidot vai uzlabot lauku iedzīvotājam nepieciešamos pakalpojumus pēc iespējas tuvāk dzīves vietai.
- Iespēju rūpēties par lauku teritorijai raksturīgās kultūras un dabas vides, tradīciju saglabāšanu un saudzīgu (ilgtspējīgu) izmantošanu.
- Veido piederības sajūtu un lepnumu par savu teritoriju un vairo iespējas lauku teritorijās (īpaši jauniešiem).
- Dod iespēju paplašināt zināšanas, iegūt prasmes, iedvesmoties, uzzināt citu pieredzes stāstus un dalīties savā pieredzē.

2004.–2006. gads ir kā ieskrējiens, aizsākot LEADER pieejas īstenošanu Latvijā. Nākamajā plānošanas periodā no 2007. līdz 2013. gadam īstenots jau daudz lielāks projektu skaits (4263), piesaistot finansējumu 39,8 milj. eiro apmērā. Savukārt 2014.–2022. gada periodā īstenoti 4464 projekti 101,5 milj. eiro apmērā. 20 gadu LEADER sasniegumus raksturo apstiprinātajos projektos radītās 1062 darbavietas, kas ir nozīmīgi lauku teritorijām.

Vērtējot pretendentu loku, kas 20 gadu laikā iesaistījušies LEADER projektu īstenošanā, nevalstiskās organizācijas ir bijušas aktīvākās, šo gadu desmitu laikā īstenojot 4150 projektus. Nozīmīga

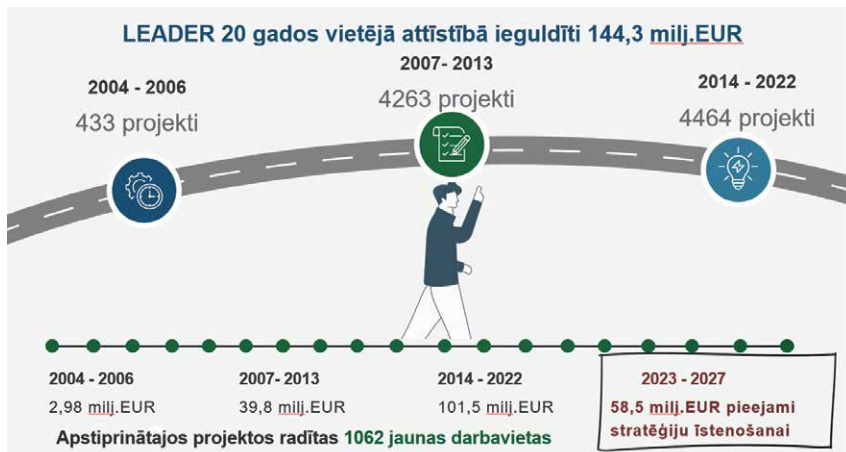
daļa ir arī uzņēmēji, kas īstenojuši 2781 projektu, un valsts un pašvaldību iestādes, kas īstenojušas 2226 projektus. Vidējā projekta summa bijusi 16 563 eiro, vistipiskākā projekta summa ir 35 000 eiro, un tas ir bijis un būs nozīmīgs atbalsts uzņēmēju ideju īstenošanai – tieši mazajiem un vidējiem uzņēmumiem. Lielākais saņemtais publiskais finansējums šajā periodā bijis 80 000 eiro, kas ticis ieguldīts noteikta mērķa pakalpojumu īstenošanai (kartinga trases atjaunošanai). Ražošanas uzsākšanai un attīstībai atbalstīti 38% no uzņēmējdarbības projektiem (jeb 855 projekti), pakalpojumu sniegšanai – 62% no uzņēmējdarbības projektiem jeb 1347 projekti, kas ir nozīmīgi lauku teritorijā dzīvojošajiem.

Šo gadu laikā īstenoti ļoti dažādi inovatīvi, interesanti un vietējai teritorijai nozīmīgi projekti.

Īstenojot vietas potenciāla attīstības iniciatīvas jeb sabiedriskā labuma projektus, radīts ieguldījums dzīves kvalitātes paaugstināšanai un kvalitatīvai brīvā laika pavadīšanai lauku teritorijās. Labiekārtojot publiski pieejamas teritorijas un telpas, īstenoti 607 projekti, 485 ar kultūru un 406 ar sportu saistītas iniciatīvas, 278 ar tradicionālām amatu prasmēm un brīvā laika pavadīšanas interešu klubiem saistītas iniciatīvas, savukārt 130 ar sakrālo mantojumu un 77 ar sociāliem pakalpojumiem saistītas iniciatīvas.

LEADER pieeja šo 20 gadu laikā ir apliecinājusi savu vērtību lauku teritoriju attīstībā un īstenoti vērienīgi un nozīmīgi projekti. Tās ieviešana ir veicinājusi vietējo iedzīvotāju iesaistīšanos, stiprinājusi ekonomiku un uzlabojusi lauku reģionu dzīves kvalitāti. Svarīgi, ka iedzīvotāji ir noticejuši, ka viņi var iesaistīties un to paveikt. Viņi var veidot un var attīstīt savas teritorijas. Nākotnē LEADER pieeja ir liels potenciāls turpināt attīstīties, pielāgojoties jauniem izaicinājumiem un veicināt ilgtspējīgu un iekļaujošu attīstību. LEADER pieeja ir nākotne un ceram, ka mums izdosies nākotnē sasaitīt sinerģiju arī ar citiem atbalsta instrumentiem, panākot daudz lielāku ietekmi.

Paldies visiem, kas turpina strādāt pie Latvijas lauku attīstības nākotnes!

MANS LAUKS

EFEKTĪVA PLĀNOŠANA: KĀ DIGITĀLI VEIDOT AUGU MAIŅAS UN MĒSLOŠANAS PLĀNU?

Lauksaimniecība ir nepārtukts izaicinājums: kā nodrošināt bagātīgas ražas, vienlaikus saglabājot augsnes auglību un apkārtējās vides veselību? Atbilde uz šo jautājumu slēpjas rūpīgi plānotā saimniekošanā, un augu maiņas un mēslošanas plāni ir galvenie rīki, kas palīdz to īstenot. Bet kāpēc tie ir tik būtiski un kāds no tiem ir ieguvums lauksaimniekiem?

Augu maiņas plāns – stabilas ražas pamats

Augu maiņas plāns ir stratēģisks dokuments, kas palīdz plānot, kādi kultūraugi tiks audzēti konkrētā laukā noteiktā laika periodā.

Tas palīdz:

- Novērst augsnes noplicināšanos, jo dažādi kultūraugi patērē dažādas barības vielas un ietekmē augsni atšķirīgi.
- Samazināt slimību un kaitēkļu izplatības risku, nodrošinot kultūraugu rotāciju.
- Ilgtermiņā saglabāt ražas stabilitāti un kvalitāti.

Piemēram, ja vienā laukā tiek audzēti graudaugi, tos var periodiski nomainīt ar pākšaugiem, kas bagātina augsni ar slāpekli. Rezultāts? Augsne saglabā savu auglību, un ražas kvalitāte ilgtermiņā uzlabojas.

Digitālā sistēma “Mans Lauks” padara augu maiņas plānošanu vienkāršu un pārskatāmu. Tajā iespējams uzreiz redzēt kultūraugu secību vairāku gadu periodā un plānot ražošanas struktūru atbilstoši lauksaimnieka mērķiem. Kartogrāfiskā materiālā var novērtēt lauku izvietojumu un plānot loģistiku, lai optimizētu darbus.

Mēslošanas plāns – efektīva resursu plānošana

Mēslošanas plāns ir saimniecības rīks, kas palīdz plānot mēslojuma izmantošanu, pamatojoties uz augsnes analizēm un kultūraugu vajadzībām. Tas ļauj nodrošināt augu barības vielas precīzi vajadzīgajā daudzumā un

Lauka Nr.	Lauka nosaukums	Mērogojamā platība, ha	Priekšaugi	Kultūraugs	Ārums	Mēslojuma nepieciešamība, kg/ha					
						N	P ₂ O ₅	K ₂ O	N	P ₂ O ₅	K ₂ O
1	Lauka 1	10.0000	Zirņi	Auzas	3.51	64	99	68	0	2	9
2	Lauka 2	5.0000	Auzas	Aranzēnā sēnu stiebrāju un tauriņožu maisījums, kur tauriņoži - 50%	21	11	96	48	0	-1	0
3	Zudāji	7.0000	Auzas	Aranzēnā sēnu stiebrāju un tauriņožu maisījums, kur tauriņoži - 50%	21	11	96	48	0	0	-1
4	Ozolņu lauks	4.0000	Zirņi	Rudzi	4.71	83	92	97	1	1	1
5	Kadīši	13.0000	Rudzi	Zirņi	3.21	9	38	64	1	0	-3

Kopsavilkums par Mēslošanas plānu

Veids	Nosaukums	Nolikta, kg	Nepieciešamais daudzums, kg	Nepieciešama iegādāties, kg
NPk (kompleksie)	NPk 15-15-15	1800.000	2000.000	400.000
NPk (kompleksie)	NPk 15-15-10S	1800.000	1800.000	1800.000
NPk (kompleksie)	NPk 9-20-30	1800.000	3400.000	1900.000
Slāpekļa	Amonija nitrāts 33,5		2000.000	2000.000
Slāpekļa	Amonija sulfāts (Amonija sulfāts) N-21,2		780.000	780.000

Mēslošanas plāna noliktavas atlikumi

laikā, izvairoties no resursu pārtēriņa un augsnes piesārņošanas, vai pretēji – nepietiekamas augsnes mēslošanas.

Plānojot mēslošanu, tiek izstrādāta shēma, kas balstīta uz konkrētu ražas līmeni. Tā palīdz izvēlēties piemērotākos mēslošanas līdzekļus, aprēķināt nepieciešamos daudzumus un kontrolēt augsnes auglības uzturēšanu ilgtermiņā. Arī šeit digitālā sistēma “Mans Lauks” nāk palīgā – tā piedāvā algoritmus, kas palīdz noteikt nepieciešamo barības vielu daudzumu katram laukam, aprēķināt barības vielu bilanci saplānotajiem mēslošanas līdzekļiem un sniedz kopsavilkumu par mēslošanas līdzekļiem, ko nepieciešams iegādāties (ņemot vērā noliktavas atlikumus). Veidojot mēslošanas plānu sistēmā “Mans Lauks”, jūs tiksiet arī brīdināts, ja plānotais nepieciešamais slāpekļa (N) apjoms pārsniegs maksimāli atļautās normas.

Plānojiet gudri – ar “Mans Lauks” palīdzību

Digitālā sistēma “Mans Lauks” piedāvā vienkāršu un efektīvu veidu, kā lauksaimniekiem veidot plānus. Tās funkcionalitāte nodrošina, ka augu maiņas un mēslošanas plāni ir ne tikai ērti izstrādājami, bet arī savā starpā saistīti – attiecīgi, ja sākotnēji izveidosiet augu maiņas plānu un norādīsiet plānotās ražas un produktu, dati automātiski ielasīsies arī mēslošanas plānā, samazinot kļūdu risku un ietaupot laiku otrreizējai informācijas ievadīšanai.

Lai sāktu augu maiņas plānošanu, sistēmā “Mans Lauks” dodieties uz sadaļas “Augkopība” apakšsadaļu “Augu maiņas plāns”. Tajā attēlosiet saimniecības lauku saraksts, ko būsiet ievadījuši sadaļā “Lauki un darbi” vai importējuši no LAD Elektroniskās pieteikšanās sistēmas. Sākotnēji plānošanu var veikt katram laukam atsevišķi vai vairākiem laukiem uzreiz. Lai saplānotu optimālu augu maiņu, pie katra lauka tiek parādīti arī trīs iepriekšējās sezonās audzētie kultūraugi, tādējādi var izvērtēt augseku. Veicot plānošanas procesu, jānorāda: plānotā sezona, plānotais pamata kultūraugs, plānotie iegūstamie produkti, ražība, pasējas augi un starpkultūras augi (ja tādi plānoti). Saplānoto augu maiņu jebkurā brīdī var izlabot, divreiz uzspiežot uz konkrētā lauka. Ja attiecīgajā sezonā konkrētais lauks jau ir apsēts un sēšanas darbs ir ievadīts sadaļā “Lauki un darbi”, informācija automātiski ielasīs arī Augu maiņas plānā un to iespējams labot, tikai labojot konkrēto sēšanas darbu.

Kad augu maiņas plāns ir izveidots, to var lejupielādēt excel formātā, kurā pilnvērtīgi varēs redzēt visu augu maiņu katram laukam turpmākajām sezonām. Plānu var nosūtīt, ja nepieciešams, piemēram, sertificējošām institūcijām vai izdrukāt. Dati par plānotajiem kultūraugiem, plānoto ražu un produktu automātiski tiek nodoti arī uz Mēslošanas plānu.

► 9. lpp.

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

◀ 8. lpp.

Mēslošanas plāna aprēķins sistēmā "Mans Lauks" ir veidots pēc Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra un LR Zemkopības ministrijas veidotās "Kultūraugu mēslošanas plāna izstrādes metodikas" (2008. g.). Plānā ietvertie algoritmi automātiski nosaka slāpekļa (N), fosforā (P_2O_5) un kālija (K_2O) nepieciešamību, ņemot vērā plānotā kultūrauga ražas mērķus, augsnes analīžu rezultātus, pasējas un priekšauga ietekmi, zaļmēslojuma un kūtsmēslu iedarbību, kā arī citus būtiskus faktorus. Turklāt, ja aprēķinātā nepieciešamā norma pārsniedz normatīvajos aktos noteikto maksimāli pieļaujamo, sistēma automātiski ģenerēs brīdinājumu, ko izceļ ar sarkanu paziņojuma tekstu.

Lai algoritmi nodrošinātu maksimālu precizitāti, būtiski, ka lietotājs korekti ievada informāciju sadaļā "Lauki un darbi", tostarp veiktos augkopības darbus (lauku vēsturi), augsnes analīžu rezultātus un sagatavo Augu maiņas plānu. Veicot mēslošanas plānošanu, sistēma ļauj norādīt konkrētus mēslošanas līdzekļus un to apjomu, automātiski aprēķinot bilanci – starpību starp nepieciešamo un plānoto NPK tīrvielu daudzumu. Atverot katru lauku, tiks attēlots konkrētā lauka mēslošanas plāns.

Šis funkcionalitātes aspekts ļauj viegli pielāgot mēslošanas plānu, lai nodrošinātu, ka tas pilnībā atbilst augu barības elementu vajadzībām, nepārsniedzot normatīvajos aktos noteiktās pieļaujamās normas. Tādējādi sistēma "Mans Lauks" palīdz lietotājam ērti saplānot optimālu mēslošanas līdzekļu izmantošanu, vienlaikus ievērojot ilgtspējīgas lauksaimniecības principus un normatīvajos aktos ietvertās prasības.

Pēc mēslošanas plāna izveides cilnē "Noliktavas atlikumi" tiek sniegts kopsavilkums par saplānotajiem mēslošanas līdzekļiem, to nepieciešamo daudzumu, esošo atlikumu noliktavā un papildu daudzumu, kas jāiegādājas. Šī informācija ļauj ērti plānot nepieciešamos pirkumus, balstoties uz izveidoto mēslošanas plānu.

Sagatavoto mēslošanas plānu var lejupielādēt *excel* veidlapā, kurā būs redzams mēslošanas plāna kopsavilkums (kuru nepieciešamības gadījumā var iesniegt Valsts augu aizsardzības dienestam), minerālmēslu lietošanas plāns un kūtsmēslu lietošanas plāns.

Ar "Mans Lauks" mēslošanas plānošana kļūst vienkāršāka, jo sistēma:

- Veidojot augu maiņas plānu, automātiski pārnes atbilstošos datus uz mēslošanas plānu, samazinot manuālas ievades nepieciešamību un novēršot kļūdu risku;
- Automātiski aprēķina nepieciešamo barības vielu daudzumus, pamatojoties uz augsnes analizēm un kultūraugu prasībām;
- Nodrošina detalizētu barības vielu bilanci, palīdzot novērst pārmērīgu vai nepietiekamu augsnes mēslošanu;
- Brīdina, ja plānotie nepieciešamie slāpekļa (N) apjomi pārsniedz normatīvos ierobežojumus;
- Automātiski aprēķina, cik un kādus mēslošanas līdzekļus jāiegādājas papildus Noliktavā esošajiem.

Gudra plānošana – lielāks ieguvums

Efektīva augu maiņas un mēslošanas plānošana ir būtisks solis ilgtspējīgā lauksaimniecībā. Digitālais rīks "Mans Lauks" palīdz to izdarīt ērti, efektīvi un precīzi. Iegūstiet pilnīgu kontroli pār savas saimniecības procesiem un optimizējiet ražošanas izmaksas jau šodien!

Augu maiņas plāna un Mēslošanas plāna veidošanai sistēmā izmantojiet lietošanas instrukciju, kuru atradīsiet sadaļā "Palīdzība". Ja nepieciešama kompetentu augkopības speciālistu palīdzība, interesējieties tuvākajā **LLKC birojā** vai sazinieties ar **LLKC klientu atbalstu**, zvanot pa tālruni **28337799**, vai rakstot uz e-pastu klientu.serviss@llkc.lv.

Ja vēlaties operatīvi uzzināt par visiem jaunumiem un padomiem "Mans Lauks" sistēmas lietošanā, **pierakstieties mūsu ikmēneša informatīvajam izdevumam:** <https://ej.uz/manslauksjaunumi>.

Piezīme: Attēliem ir ilustratīvs raksturs, un tie nesatur konkrētus mēslošanas ieteikumus. Attēlotā informācija ir hipotētiska un izveidota tikai demonstrācijas nolūkiem.

Liene DABINA,
LLKC Klientu apkalpošanas atbalsta daļas attīstības projektu vadītāja
e-pasts: liene.dabina@llkc.lv
tāl. 63050220, 26328248

Rudite SANŽAREVSKA
LLKC Klientu apkalpošanas atbalsta daļas mārketinga projektu vadītāja
e-pasts: rudite.sanzarevska@llkc.lv
tāl. 20078420

GRĀMATVEDĪBA UN NODOKĻI

IZMAINĀS PVN PIEMĒROŠANĀ

No 2025. gada 1. janvāra diezgan būtiskas izmaiņas ir piedzīvojis "Pievienotās vērtības nodokļa likums".

PVN maksātāju reģistrā ir jāreģistrējas, ja:

- 1) veic ar PVN apliekamus darījumus,
- 2) saņem pakalpojumus no ES vai trešo valstu PVN maksātājiem (piemēram, saņem ES vai trešo valstu platformu pakalpojumu vai reklāmas pakalpojumu – *Etsy, Ebay, Booking* u. tml.)¹,
- 3) sniedz pakalpojumus citās ES dalībvalstīs PVN maksātājam.

Likumā ir paredzētas arī tiesības neregistrēties PVN maksātāju reģistrā. PVN reģistrā var neregistrēties, ja veic preču pārdošanu un pakalpojumu sniegšanu līdz 50 000 eiro apmērā, kā arī gadījumos, kad veic preču iegādi ES, nepārsniedz 10 000 eiro sliekšni kalendāra gadā. Attiecībā uz 10 000 eiro sliekšni un preču iegādi tas vienmēr tika rēķināts par kalendāro gadu. No 2025. gada būtiskas izmaiņas ir piedzīvojuši 50 000 eiro sliekšņa noteikšana. Līdz šim 50 000 eiro sliekšņa noteikšanai ņēma vērā tikai ar PVN apliekamos darījumus un vērtēti tika iepriekšējie 12 mēneši – tātad būtībā katru mēnesi bija jāskatās iepriekšējo 12 mēnešu apliekamo darījumu summa. Tagad PVN reģistrācijas sliekšni aprēķina kalendāra gada ietvaros un sliekšņa aprēķinā iekasāta ne tikai ar PVN apliekamos darījumus, bet arī atsevišķus ar PVN neapliekamos darījumus.

▶ 10. lpp.

¹ No 2025. gada 1. jūlija šajā gadījumā reģistrācijas kārtība mainīsies, bet līdz 2025. gada vidum ir jāievēro nosacījums, ka, saņemot šādus pakalpojumus, obligāti ir jābūt PVN maksātājam.

DĀRZKOPIĀ

MĀJDZĪVNIIEKI DĀRZKOPIĒBĀ –
NEIZMANTOTĀS IESPĒJAS

Piedāvājam pieredzes un novērojumu stāstu par mājdzīvnieku lomu dārzkopībā. Viena no ilgtspējīgajām saimniekošanas metodēm ir mājdzīvnieku iekļaušana noteiktās saimniekošanas sistēmās, šajā gadījumā tā ir dārzkopība. To izmantošana ir iespējama arī citās lauksaimniecības nozarēs. Mērķtiecīgi izmantojot mājdzīvnieku ieradumus un nepieciešamību baroties, mēs varam daudz funkcijas un darbus, ko mums nāktos veikt uz lauka vai augļu dārzā, deleģēt konkrētiem mājdzīvniekiem.

Vēl tikai piebildīšu, ka daudzas lietas pie mums nav atļautas un realizējamas, taču risinājumi pastāv, tos pats savām acīm esmu redzējis daudzās ārvalstīs. Tātad ir jārunā par iespējām mainīt nosacījumus Latvijā. Daudzās iespējas izmantot mājdzīvniekus sakņojas agro-mežsaimniecības metodēs, kur tiek sapludinātas trīs nozares – lauksaimniecība, mežkopība un lopkopība. Izmantojot tieši integrētos risinājumus, nākotnē tādām saimniecībām būs lielākas iespējas izdzīvot. No tādas pieejas nav jābaidās, bet aktīvi jāpopularizē un jāievieš jau nākamajā KLP periodā.

Pastāv mīts, kas diezgan cieši nostiprinājies daļā sabiedrības, tajā skaitā lauksaimniecības speciālistu vidū, ka, izmantojot mājdzīvniekus ārpus ganībām un aplokiem, posts no tiem vien ir sagaidāms. Agrākās lauksaimniecības sistēmās tādas prakses bija jau zināmas, tikai tās ir nedaudz piemirsušās. Jā, tas prasa no saimnieka plašākas zināšanas par mājdzīvnieku ieradumiem. Visu izšķir pamata lietas, dzīvnieku blīvums uz platības vienību, platība, uz kuras noteiktā laikā ganās mājdzīvnieki, un ganīšanās laiks. Šos trīs lielumus prasmīgi pārvaldot savā starpā, var izdarīt patiešām brīnumainas lietas. Panākumu pamats ir balstīts uz novērošanas un izziņas procesu. Jo labāka būs mājdzīvnieku labturība, jo sekmīgāk tie darbosies.

Ganīšana augļu dārzos

Vistu ganīšana augļu dārzos

Pats vienkāršākais variants ir vistu brīvā ganīšana augļu dārzā, tas no-

Vistu ganīšana augļu dārzā

zīmē, ka vistas var brīvi pārvietoties dārzā teritorijā. Tādu paņēmieni izmanto tur, kur augļu koki ir nobrieduši, koki ir pietiekami lieli un zemsedzē vai apdobs zonā putni nevar nekādu kaitējumu radīt. Jauniem augļu kokiem un ogulājiem ir nepieciešama papildu aizsardzība.

Pavisam droši varam apgalvot, ka visas augļu dārzā izdarīs sekojošas lietas.

Tās iegūst sev nepieciešamo sulīgo barību – zāli, no saimnieka viedokļa skatoties, nav nepieciešama applāušana.

Izjauc dzīves ciklu daudziem nozīmīgiem augļu koku kaitēkļiem. Vienas dienas laikā ap vienu augļu koku vista spēj izjaukt dzīves ciklu visiem tur zemsedzē atrodamiem kaitēkļiem. Vienlaikus tās nodrošina sev lielāku vai mazāku daļu no nepieciešamās proteīna barības.

Mēneša laikā vista spēj nomēsnot 4,6 m², kas pati par sevi nav liela platība, bet tas ir augstas koncentrācijas organiskais mēslojums.

Bioloģiskās daudzveidības veicināšana. Par šo tiek runāts daudz, bet tieši mājdzīvniekiem ir liela loma bioloģiskās daudzveidības veicināšanā. Organiskajam mēslojumam nonākot vidē (augļu dārzā), tā pārstrādē iesaistās daudzas sugas, kurām citkārt nav iespējas būt dārzā.

Būtiski samazinās vajadzība lietot AAL.

Vistas labprāt savā barībā izmantos daudzas kaitīgās nezāles, ne tikai no sēklām dīgstošās, bet arī daudzgadīgās, tādas ka ārstniecības pienene, lielās nātres.

Daudzām nezālēm ir ārstniecisko augu īpašības, tādā veidā vistas, tās patērēdamas, stiprina savu imunitāti un veselību.

Uzlabojas augļu kvalitāte.

Ir ziņas, ka, pamazām pieradinot, vistas spēj sekmīgi stāties pretī ļoti negantajam Spānijas kailgliemezim.

Pats esmu redzējis, kā vistas ļoti sekmīgi tiek galā ar pelēm dārzā.

Vēl mēs no vistām iegūstam vērtīgu pārtiku, tās ir olas un gaļa.

Tās ir galvenās funkcijas, bet ne visas. Ja dažādas mājlopu sugas tiek savā starpā izmantotas pārmaiņus, efekts būs vēl spēcīgāks.

No audzētāju pieredzes. Vistas var kaitēkļu populāciju dārzā samazināt tik būtiski, ka pat vēl divas sezonas pēc ganīšanas pārtraukšanas kaitēkļu dārzā tikpat kā nebija.

Brīvai ganīšanai ir arī savi trūkumi. Mēs nevaram precīzi laikā pateikt, cik sekmīgi vistu pulciņš būs apsekojis daļu no augļu dārzā. Tāpat vistas var apdraudēt plēsīgie putni un sīkie plēsēji. Šādos gadījumos noder ierobežota ganīšana, izmantojot pārvietojamās būdas, ar vai bez papildu ierobežotu platību. Lapsu un citu plēsēju draudu gadījumā izmanto saliekamus sietus, gar apakšu novelk elektrisko ganu.

Turpinājums nākamajā numurā.

Māris NARVILS,
LLKC vecākais
speciālists dārzkopībā
e-pasts:
maris.narvils@llkc.lv
tālr. 29609943

MEŽSAIMNIECĪBA

TURPINĀSIES BOJĀTO EGĻU AUDŽU ĪPAŠIE APSAIMNIEKOŠANAS NOSACĪJUMI

Visā valsts teritorijā laika periodā no 2025. gada 1. aprīļa līdz 31. augustam būs spēkā vērtīgo egļu mežaudžu aizsardzības pasākumi un saimnieciskās darbības ierobežojumi, lai mazinātu egļu astoņzobu mizgrauža masveida savairošanās situāciju mežā.

To nosaka Valsts meža dienesta rīkojums Nr. 255 "Par egļu astoņzobu mizgrauža masveida savairošanās situāciju un kaitēkļa ierobežošanas pasākumiem 2025. gadā".

Kādas izmaiņas vērojamas 2025. gada regulējumā salīdzinājumā ar 2024. gada nosacījumiem? Būtiskākās lietas, kam jāpievērš uzmanība.

- Noteikti saimnieciskās darbības ierobežojumi un aizsardzības pasākumi egļu mežaudzēs, kurām nav spēkā esošs apliecinājums koku ciršanai galvenajā vai rekonstruktīvajā cirtē (iepriekš bija tikai galvenajā cirtē);

- Noteikti saimnieciskās darbības ierobežojumi un aizsardzības pasākumi egļu mežaudzēs, kurām nav izsniegts apliecinājums koku ciršanai sanitārajā cirtē no 2023. gada 1. janvāra.

- Saskaņā ar rīkojumā noteiktajiem aizsardzības pasākumiem mizgraužu invadētās mežaudzes ar bojāto koku skaitu vismaz 10 koki (dabā iezīmēti) uz vienu hektāru vai mežaudzē (nogabalā), kas ir mazāka par vienu hektāru, pēc Valsts meža dienesta sanitārā atzinuma saņemšanas ir atļauts cirst sanitārajā vienlaidus cirtē.

- Ja egļu mežaudzēs, veicot sanitāro vienlaidus cirti atbilstoši 2025. gada rīkojuma 1.6.1. punktam, kā ekoloģiskos kokus ir iespējams atstāt tikai egles, to vietā atstāj sausu egļu vai mehāniski saskrāpētu zaļu egļu "augstos celmus" (vismaz 2,5 metrus garas, vertikālas koku stumbru lejas daļas, kas nav atdalītas no celmiem).

- Laika periodā no 2025. gada 1. aprīļa līdz 31. augustam VMD apliecinājumu koku ciršanai sanitārajā vienlaidus cirtē audzēs, kurās konstatēti rīkojumā aprakstītie mizgrauža bojājumi, izsniedz 10 darbdienus laikā no

iesnieguma saņemšanas vai sanitārā atzinuma saņemšanas.

- Laika periodā no 2025. gada 1. aprīļa līdz 31. augustam VMD pieņem lēmumu par meža inventarizācijas datu reģistrēšanu Meža valsts reģistrā 10 darba dienu laikā no iesnieguma saņemšanas, ja meža inventarizācijas datus ir reģistrēta informācija par mizgraužu bojājumiem.

- Aptur laika periodā no 2025. gada 1. aprīļa līdz 31. augustam meža īpašniekam vai tiesiskajam valdītājam mežaudzē (nogabalā) spēkā esošo apliecinājumu koku ciršanai darbību A, B un C aizsardzības zonā, ja koku ciršana saskaņā ar šo rīkojumu ir aizliegta.

- Tāpat tur, kur no 2025. gada 1. janvāra ir veikta sanitārā vienlaidus cirtē izcirtuma platībās, kas pārsniedz 0,8 hektārus, vasaras mēnešos izvietojami feromonu slazdi. To izvietojšanas nepieciešamības gadījumā var vērsties VMD. Tos izvieto laika periodā no 2025. gada 1. maija līdz 2025. gada 31. augustam.

- Valsts meža dienests atgādina, ka katram meža īpašniekam ir iespēja Meža valsts reģistrā piekļūt publiskajiem satelīta datiem, kur atsevišķi izdalāmā slānī "2024. gadā detektētie iespējamie bojājumi E audzēs" ir redzamas novājinātas egļu mežaudzes.

Meža konsultāciju pakalpojumu centrs LAP 2014.–2020. apakšpasākuma "Atbalsts konsultāciju pakalpojumu izmantošanas veicināšanai" ietvaros ikvienam meža īpašniekam piedāvā iespēju saņemt ES līdzfinansētas individuālas konsultācijas, kuru ietvaros sniedzam konsultāciju par meža kaitēkļiem un slimībām. Tās laikā klients ar konsultantu apseko

bojāto mežaudzi, konstatē meža kaitēkļu klātbūtni un sagatavo apsekošanas aktu. VMD apseko mežaudzi un sniedz sanitāro atzinumu. Šīs konsultācijas ietvaros piedāvājam atzīmēt bojātos kokus dabā.

Gadījumā, ja audzē konstatēti vismaz 10 un vairāk egļu astoņzobu mizgrauža invadēti koki uz 1 ha, kā rezultātā ir veikta sanitārā vienlaidus cirtē, aicinām pieteikties jaunajai ES atbalsta kārtai mežsaimniecībā (pieteikšanās no 2025. gada 6. februāra līdz 6. martam), kuras ietvaros var iesniegt projektu atbalstam mežaudžu atjaunošanai un agrotehniskajai kopšanai.

Rīkojumā minētas vērtīgo egļu mežaudžu aizsardzības zonas **A, B, C un D**. Kas tās ir?

- * **A** aizsardzības zona – ietilpst vērtīga egļu mežaudzē;

- * **B** aizsardzības zona – ietilpst skujkoku mežaudzes (egle vai priede ir valdošā koku suga un tās vidējais caurmērs ir vismaz 20 cm) 100 metru attālumā no vērtīgās egļu mežaudzes (nogabala) ārējās robežas;

- * **C** aizsardzības zona – ietilpst egļu mežaudzes (egle ir valdošā koku suga un tās vidējais caurmērs ir vismaz 20 cm) 101–500 metru attālumā no vērtīgās egļu mežaudzes (nogabala) ārējās robežas;

- * **D** aizsardzības zona – teritorijas, kas atrodas ārpus **A, B, un C** zonas (jebkura cita meža teritorija).

Aicinām pieteikties ES atbalstam, lai veicinātu ilgtspējīgu mežsaimniecību, piedāvājot finansējumu aktivitātēm meža ieaudzēšanai, neproduktīvo un nopostīto mežaudžu nomaiņai un retināšanai. Mūsu konsultanti palīdzēs sagatavot MAAIP (meža apsaimniekošanas atbalsta intervencu plānu) iesniegšanai Valsts meža dienestā (VMD ĢIS reģistrā) un projekta iesniegumu sagatavošanu un iesniegšanu LAD EPS sistēmā. Par projekta noteikumiem plašāk skatīt Lauku atbalsta dienesta mājaslapā.

BRISELES GAITEŅOS

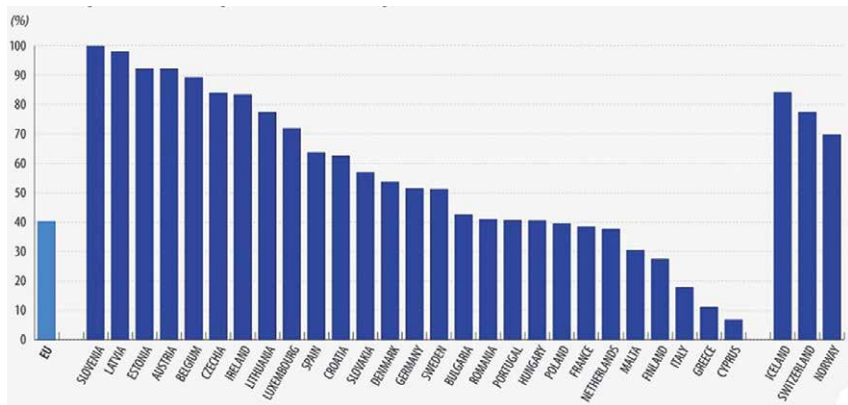
KŪTSMĒSLU KRĀTUVES – 40% ES SAIMNIECĪBU

2020. gadā 40% no visām ES lopkopības lauku saimniecībām bija kūtsmēsļu krātuves.

Vislielākais saimniecību īpatsvars ar kūtsmēsļu glabātavām bija Slovēnijā (gandrīz 100%), Latvijā (99%) un Igaunijā (92%). Turpretī zemākais skaits reģistrēts Kiprā (7%), Grieķijā (11%) un Itālijā (18%). Šī informācija nāk no 2020. gada lauksaimniecības skaitīšanas datiem par kūtsmēsļu uzglabāšanu, ko šī gada janvāra beigās publicēja ES statistikas birojs Eurostat.

2020. gadā 57% saimniecību ar kūtsmēsļu uzglabāšanas infrastruktūru bija iekārtas cieta mēsļu uzglabāšanai, 16% bija segta tipa šķidro mēsļu uzglabātavas, 10% bija dziļās pakaišu sistēmas, 6% bija bedres zem dzīvnieku turēšanas vietas, 5% bija šķidro mēsļu uzglabāšana bez pārsega un atlikušajiem 6% bija kūtsmēsļu uzglabāšana citās iekārtās.

To saimniecību īpatsvars, kurās ir nesegtas šķidro kūtsmēsļu glabātavas,

Lopkopības saimniecību skaits %, kurās ir kūtsmēsļu krātuves, 2020. gada dati

no 2010. līdz 2020. gadam ES samazinājās par 5 procentpunktiem.

Šķidrās kūtsmēsļu krātuves bez seguma, piemēram, nesegtas kūtsmēsļu laģūnas, tvirtnes vai diķi, rada risku videi, ko izraisa amonjaka (NH3) emisijas un barības vielu izskalošanās vai noplūde virszemes un gruntsūdeņos. Nīderlandē un Maltā vairs nav nevienas fermas ar nesegtām kūtsmēsļu glabātavām. Dau-

dzās citās valstīs saimniecību īpatsvars ar šādām iekārtām ievērojami samazinājās, īpaši Luksemburgā (-43 pp), Īrijā (-36 pp), Vācijā (-35 pp) un Beļģijā (-32 pp). Tomēr 2 ES valstīs nesegtu šķidro kūtsmēsļu krātuvju izmantošana ir kļuvusi izplatītāka, īpaši Spānijā (+5 pp) un Igaunijā (+3 pp), un neliels pieaugums reģistrēts arī Čehijā (+0,4 pp), Bulgārijā (+0,2 pp) un Itālijā (+0,1 pp). **LU**

BALTIJAS REĢIONĀ – JOPROJĀM LĒTĀKĀ ZEME

Vidējā 1 hektāra lauksaimniecībā izmantojamās zemes (LIZ) cena 2023. gadā ES bija 11 791 eiro, bet vidējā nomas cena bija 173 eiro par hektāru, šādu informāciju janvāra beigās publicēja ES statistikas birojs Eurostat.

No 22 ES valstīm, par kurām ir pieejami dati, pārliciešīgi augstākā vidējā cena par 1 hektāru LIZ reģistrēta Maltā – 283 039 eiro par hektāru. Nākamā augstākā vidējā cena bija Nīderlandē – 91 154 eiro par hektāru, bet pēc tam Luksemburgā – 42 540 eiro par hektāru.

Zemākās vidējās cenas reģistrētas Horvātijā (4491 eiro par ha), Latvijā (4591 eiro) un Slovākijā (5189 eiro).

ES ir izteiktas reģionālās zemes ce-

nas atšķirības. Izņemot Maltu, kas ir viens reģions šādā detalizācijas līmenī, augstākā vidējā cena par 1 hektāru tika reģistrēta Vīnē Austrijā (189 000 eiro), kam seko Flevolande Nīderlandē (178 093 eiro) un Kanāriju salas Spānijā (148 247 eiro).

Zemākās cenas reģistrētas Zviedrijas reģionos Övre Norrland (1951 eiro par ha) un Mellersta Norrland (2378 eiro) un Francijas reģionā Franskontē (2580 eiro).

Zemes nomas cenu dati pieejamo no 21 ES valsts. Augstākā gada vidējā aramzemes vai ilggadīgo zālāju nomas cena reģistrēta Nīderlandē – 914 eiro par hektāru. Turpretī Slovākijā zemes nomas cenas bija viszemākās

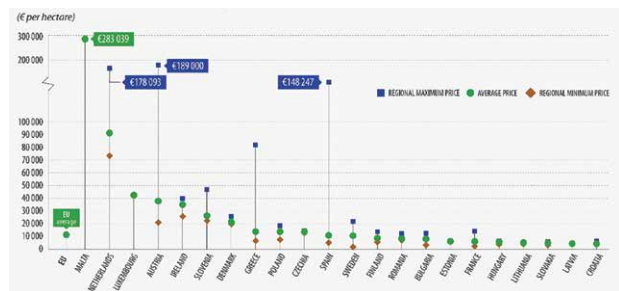
(67 eiro par hektāru).

No ES reģioniem 1 hektāra lauksaimniecības zemes noma 2023. gadā visdārgākā bija Nīderlandes reģionā Flevolandē (1 787 eiro par ha), Kanāriju salās Spānijā (1164 eiro) un Ziemeļbrabantā (1111 eiro) Nīderlandē.

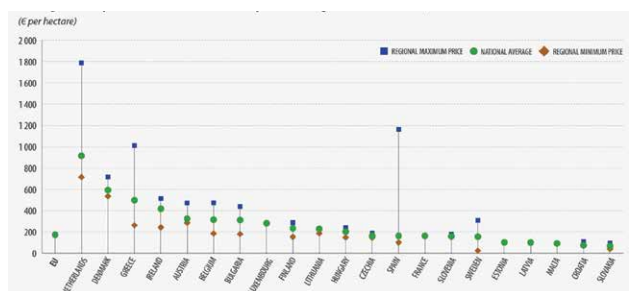
Zviedrijas reģionos Övre Norrland un Mellersta Norrland bija viszemākās zemes nomas maksas (24 eiro par ha), kam cieši seko Stredné Slovensko (40 eiro par ha) un Východné Slovensko (43 eiro par ha) Slovākijā.

<https://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-eurostat-news/w/DDN-20250128-2> **LU**

Pēc Agri-Press informāciju sagatavoja Iveta Tomšone, LLKC Apgāda vadītāja

Aramzemes vidējās cenas ES, 2023. gada dati

Vidējās zemes nomas cenas ES, 2023. gads

BIŠKOPĪBA

LATVIJAS MEDUS IR PATS LABĀKAIS!

Uzņēmumā “Medusmāja”, kas atrodas Kroņaucē, tiek aprūpētas 170 bišu saimes. Tiek ražots liepu, viršu un dažādu ziedu bioloģiskais medus, vasks, bišu maize un propoliss. Bišu ganībām tiek sēti nektāraugi 4,89 ha platībā, kā arī bites tiek vestas uz ganībām. Savas 170 bišu saimes Kārlis Krievkalns ir izvietojis gandrīz pa visu Latviju.

Pagājušajā gadā SIA “Medusmāja” bišu stropi bija novietoti arī uz Rīgas Stradiņa universitātes (RSU) jumta. RSU apkārtnē ir izteikti zaļa, tajā ir liela koku daudzveidība – ir lieli koki, mazdārziņu augļu koki, netālu atrodas Botāniskais dārzs. Jumta bites ir viena no vides daudzveidības iezīmēm, kas apliecina pilsētvides dažādās izmantošanas iespējas. Zinātnieki plāno RSU jumta medu izmantot pētniecībā. Zinātnieki secinājuši, ka dabas produktu analīze ir liels izaicinājums un vērtīga pieredze ikvienam pētniekam, jo to sastāvs ir sarežģīts, mainīgs un atkarīgs no daudziem ārējiem apstākļiem. Uzkrātās zināšanas ir ļoti vērtīgas, lai nākotnē veidotu biomateriālus, kuru sastāvā būtu labākās sintētisko un dabas materiālu kombinācijas. Arī šogad bites no Kroņauces būs uz Rīgas Stradiņa universitātes jumta!

No vectēva pārmantots arods

Ar biškopību savulaik nodarbojās Kārļa Krievkalna vectēvs. Pirms trīspadsmit gadiem, kad Kārļa vectēvam bija 90 gadi un viņš nolēma savas ap 60 bišu saimes pārdot un 20 tukšus stropus arī, Kārlis secināja, ka par tukšiem stropiem irniecīga samaksa. Tādēļ tika

Foto: Miks Uziāns, RSU un “Medusmājas” arhīvs

MEDUSMĀJA

SIA “MEDUSMĀJA”

- Sabiedrība ar ierobežotu atbildību “Medusmāja” Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā reģistrēta 2014. gada 2. aprīlī.
- Uzņēmuma adrese: “Ezerieši”, Kroņauce, Tērvetes pagasts, Dobeles novads.
- Pārtikas un veterinārajā dienestā SIA “Medusmāja” reģistrēta kā biškopības produktu un mājražošanas uzņēmums.
- Uzņēmumam ir sertifikācijas institūcijas “Vides kvalitāte” izsniegts bioloģiskais sertifikāts.
- SIA “Medusmāja” valdes loceklis un vadītājs ir Kārlis Krievkalns.

SIA “Medusmāja” valdes loceklis un vadītājs Kārlis Krievkalns

sāķerti spieti, un Kārlim šis darbs tā iepatikās, ka viņš vairs negribēju stropus pārdot. Tā aizsākās Kārļa Krievkalna biškopības ceļš. Kārlis studiju laikā, mācoties būvdarbu vadīšanu Rīgas Celniecības koledžā, nekad nebija iedomājies, ka varētu būt bitenieks. Dzīve radīja iespēju atgriezties arī vectēva mājās Kroņauces “Ezeriešos”.

Kārlis aizrauj viss, kas ir saistīts ar biškopību – kā bites spieto, kādi ziedi gaidāmi, kāds ir medus. Šajā darbā ir adrenalīns un pārsteigums, jo katrs gads ir citādāks. Aizvadītajā gadā viss ļoti agri izziedēja, maijs bija karsts, tāpēc medus bija par divām nedēļām ātrāk. Viņš ir iemācījies pēc medus smaržas un garšas noteikt, no kuriem ziediem tas ir ienests.

► 16. lpp.

Bišu stropi uz RSU jumta

Kārlis, aprūpējot stropus

PROJEKTI

LAUKSAIMNIEKI UN MEŽSAIMNIEKI VAR PIETEIKTIES INOVĀCIJU ĪSTENOŠANAI

Lauku atbalsta dienests no 2025. gada 6. februāra līdz 7. aprīlim izsludina projektu iesniegumu pieņemšanu intervencē "Atbalsts Eiropas Inovāciju partnerības darba grupu projektu īstenošanai".

Atbalsta mērķis ir inovatīvu risinājumu, jaunu produktu, metožu, procesu un jaunu tehnoloģiju radīšana lauksaimniecības, mežsaimniecības un lauksaimniecības produktu pārstrādes nozarē. Uz atbalstu var pretendēt darba grupa, kurā sadarbojas lauksaimnieki, mežsaimnieki, lauksaimniecības produktu pārstrādātāji, nozares nevalstisko organizāciju vai kooperatīvu pārstāvji, konsultanti, pētniecības organizācijas vai citas inovācijā ieinteresētās puses.

3. kārtā projekta pieteikumu iesniegšana tikai saimniecības līmeņa inovāciju projektiem! Publiskā finansējuma apmērs 1,8 miljoni eiro.

Iesniegto projektu īstenošanas beigu termiņš ir pieci gadi no LAD lēmuma pieņemšanas par projekta iesnieguma apstiprināšanu, bet ne ilgāk kā līdz 2029. gada 30. jūnijam.

Nosacījumi un projekta iesnieguma veidlapas paraugs pieejami tīmekļvietnē www.lad.gov.lv sadaļā: Atbalsta veidi → Projekti un investīcijas → KLP 2023-2027 atbalsta pasākumi.

Projektu pieteikumi ir jāsniedz LAD Elektroniskās pieteikšanās sistēmā. Detalizētāka informācija par šīs kārtas nosacījumiem ir pieejama dienesta tīmekļvietnē. Tālrunis uzziņām: 67095000.

Atbalstu iespējams saņemt Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) un Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskā plāna 2023.-2027. gadam ietvaros.

LAD informācija

Kārlis kopā ar projekta īstenošanā

◀ 15. lpp.

Darba netrūkst visu gadu

Biteniekam Kārlim Krievkalnam darba netrūkst visu gadu. Ziemā jātaisa bišu rāmīši, jākausē vasks, jālabo stropi, notiek vasarā ienestā medus un ziedputekšņu pārstrāde – tiek žāvēti ziedputekšņi, kulta bišu maize, fasēti produkti, kā arī jāveic produkcijas realizācija.

Uzņēmuma ilgtermiņa mērķis ir kļūt par efektīvu, produktīvu, konkurētspējīgu bioloģiskā medus un bišķopības produktu ražojošu saimniecību, pēc iespējas automatizējot un digitalizējot ražošanas procesus.

Startē projektu konkursos

Lai sasniegtu izraudzītos attīstības mērķus, kopš 2021. gada SIA "Medusmāja" ar Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra Dobeles biroja uzņēmējdarbības konsultantes atbalstu mērķtiecīgi startē Lauku atbalsta dienesta izsludinātajos projektu konkursos. Patlaban tiek realizēti trīs projekti. Lai celtu darba ražīgumu un produktu kvalitāti, mazinātu medus un vaska zudumus, ir iegādātas jaunas bišķopības produktu ražošanas iekārtas un aprīkojums, izremontēta bišu produktu ražošanas telpa un ierīkota noliktava. Pieaugot produkcijas apjomiem, ir modernizēts/automatizēts bišķopības produkcijas ražošanas process un digitalizēta dravu uzraudzība. Trīs gadu laikā bišu ganāmpulks ir paplašināts no 90 saimēm līdz 170. Bet šogad mērķis ir palielināt bišu ganāmpulku līdz 260 saimēm.

Lai Kārlim Krievkalnam viss iecerētais izdodas! Latvijas medus ir pats labākais!

Lauku Lapa

Izdots SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs" Apgāda
Adrese: Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pagasts, Ozolnieku novads, LV-3018
Tālrunis: 63050220
Apgāda vadītāja Iveta Tomsone
"Lauku Lapas" redaktore Dace Millere
Reģistrācijas Nr. 000740319
Iespiests SIA "UnitedPress Tipogrāfija"
"Lauku Lapa" var abonēt
Latvijas Pastā,
abonēšanas indekss 1163

Citējot un/vai pārpublicējot izdevuma "Lauku Lapa" rakstus, atsauce obligāta. Pārpublicēšanai jāsaņem Apgāda rakstiska atļauja.

Līdzfinansē
Eiropas Savienība

